

VIENOTĀIS DABASGĀZES TIRGUS 2020

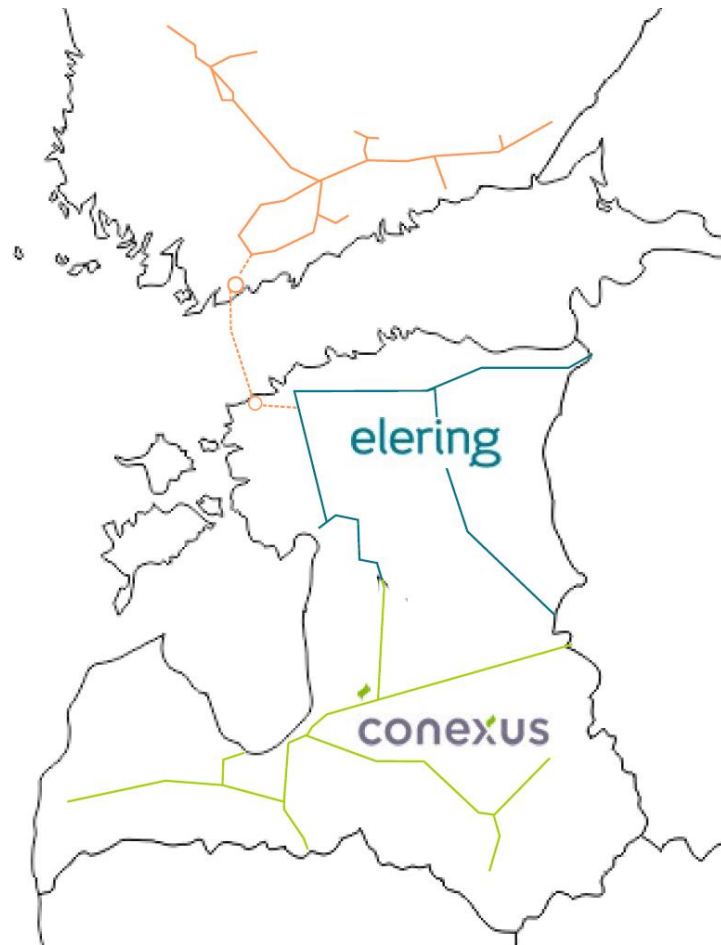

Ko nozīmē vienotais dabasgāzes tirgus?

- ✔ Vienota dabasgāzes pārvades tarifu zona
- ✔ LV un EE vienotā balansēšanas zona sāks darboties 2020.gada 1.janvārī
- ✔ Somija sākotnēji pievienojas vienotajai tarifu zonai ar atsevišķu balansēšanas zonu
- ✔ Dabasgāzes tirgus paplašināšana sekmēs lielo dabasgāzes vairumtirgotāju interesi par reģionu, kas stiprinās tirgus konkurētspēju

Izveidošanas mērķis un ieguvumi

- ✔ Sekmē dabasgāzes tirgotāju konkurenci
- ✔ Ilgtermiņa tarifi
- ✔ Atcelti tarifi uz iekšējām robežām
- ✔ Tarifu caurspīdīgums un paredzamība (netiek atbalstīts «hosted flows» kompensācijas princips)
- ✔ Nav diskriminācija attiecībā uz piegāžu ceļiem
- ✔ Klientu centriska tirgus darbība – digitāla komunikācija

Tarifi vienotajā dabasgāzes tirgū

- ◆ Kopējie lēmumi
  - Ieejas tarifu piemērošana uz ārējām robežām (Imatra, Narva, Varska, Miso, Kemenai)
  - Tarifu piemērošanas termiņš
  - Iekasēto ieņēmumu (uz ārējām robežām) sadale tirgus dalības pārvades operatoriem
- ◆ Nacionālie lēmumi
  - Atļauto ieņēmumu noteikšana
  - Izejas tarifi uz katras valsts sadali
  - Starptautiskie izejas tarifi (Imatra, Narva, Varska, Miso, Kemenai) – lēmumu pieņem regulators, kura teritorijā atrodas izejas punkts
- ◆ Process
  - Publiskā apspriešana
  - ACER atzinums

Reģionālie ieejas tarifi

(publiskā konsultācija)

Y*	Q*	M*	D*	WD*
0,39 *EUR/MWh	0,43	0,49	0,59	0,66

Tirgus darbības noteikumi

- ◆ No 2020.gada Somija – atsevišķa balansēšanas zona ar atsevišķiem noteikumiem, līgumiem, rēķiniem un norēķiniem. Nākamais lēmums 2022. gadā
- ◆ No 2020 LV un EE veido vienotu balansēšanas zonu
  - Vienoti sistēmas lietošanas noteikumi
  - «Contracting TSO» princips – noslēdzot līgumu ar Conexus vai Elering – pieeja abu valstu pārvades infrastruktūrai
  - Vienoti balansēšanas noteikumi
  - Vienots komerciālā nebalansa aprēķins par kopējām darbībām LV un EE sistēmās
  - Vienots VTP
  - Vienota IT platforma klientu apkalpošanai un komunikācijai
- ◆ Baltic connector – atsevišķi noteikumi (nominācija)

Galvenie izaicinājumi

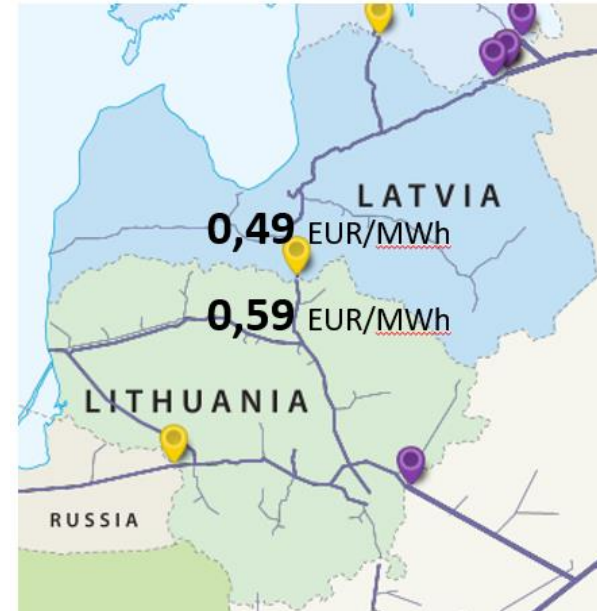
- ✔ Somijas tirgus atšķirīgais patērētāju profils
  - Stundas vadības principi būtiskāki nekā vēsturiski LV un EE
- ✔ Tirgus principu izmantošana sistēmas balansēšanā
  - Klasiski pārvades sistēmas operators (PSO) izmanto biržas procesus
  - LV&EE – ļoti nelikvīda birža, kur PSO aktivitātes var izraisīt būtiskus tirgus traucējumus, kā arī ietekmēt pārvades tarifus
- ✔ Tehnisko jaudu publikācijas un fiziska plūsmu nodrošināšana
  - Karksi ir «bottleneck», varētu bet nepieciešamība pēc lokācijai piesaistīties tehniskās balansēšanas līgumiem Baltic connector ieejā EE&LV balansēšanas zonā
- ✔ Nomināciju izmantošana bez jaudu rezervācijas (negatīva finansiāla motivēšana, veicot tehnisko jaudu bloķējošas darbības)

Lietuva vienotajā tirgū

- ✔ Mērķis - izveidot vienotu 4 valstu reģionu
- ✔ Nacionālās iespējas, bez pievienošanās tirgus zonai
  - Pārskatīt LT nacionālo tarifu noteikšanas regulējumu, lai tas būtu maksimāli salāgojams ar tirgus veicinošo cenu politiku (līdzīgi kā LV darīja no 2017. līdz 2020.gadam)
- ✔ Pievienoties vienotajam dabasgāzes tirgum un noslēgtajiem līgumiem

Šobrīd - plāns no 01.01.2020

Krātuves izaicinājumi

- ◆ Plašāks tirgus dod iespējas, bet nepieciešama lielāka produktu izstrādes brīvība
  - Iespējams atvērtas jaudu izsoles
- ◆ Industriālajiem tirgus dalībniekiem ir lielāka interese par garantētu un nemainīgu izņemšanas profilu
  - Iespējams, jābūt dārgākiem produktiem ar garantētiem izņemšanas apjomiem
- ◆ Papildus interese uzlabo apgādes drošību, jo veicina krātuves papildījumu – iegūst arī esošie klienti
- ◆ Ar regulētu tarifu, kas sedz izmaksas, Somijas tirgus pienesuma nebūs – produktiem jābūt veidotiem uz tirgus principiem
- ◆ Conexus varētu veicināt lielāku elastību un pieskaņošanos tirgus vajadzīgām, ja būtu pārlicība, ka kopējās izmaksas tiek segtas
  - Nepieciešamas izmaiņas Enerģētikas likumā, nosakot stratēģisku lomu krātuvei un paredzot krātuves izmaksu segšanu

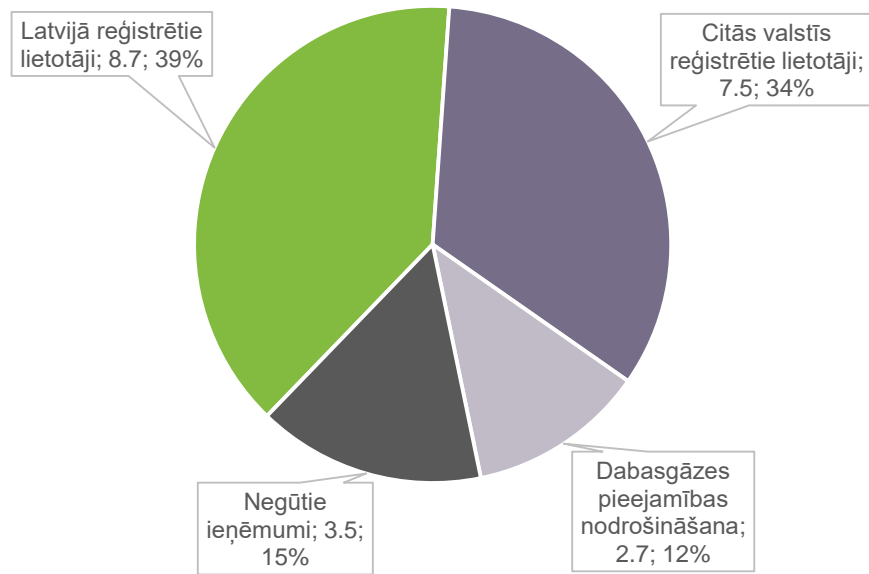
Conexus piedāvātais risinājums

Likuma grozījumi

- Stiprināta krātuves definīcija – **stratēģiskas** nozīmes objekts un sasaiste ar **pārvades** nodrošināšanu
- Regulācijā ieviests termins **atļautie ieņēmumi** – nosaka nevis tarifu, bet atļautos ieņēmumus
- Veids kā pārdod produktu – gan saskaņā ar tarifiem, gan **jaudu izsolē**
- Būtiskais jauninājums – ja netiek gūti SPRK apstiprinātie krātuves atļautie ieņēmumi, negūto ieņēmumu starpību nevis nes uz priekšu krātuves ciklos, kā noteikts šobrīd, bet iekļauj pārvades sistēmas operatora nākamā cikla atļautajos ieņēmumos*
- Kopējie ieņēmumi netiek pārsniegti – nerodas papildu izmaksas – tikai Conexus atļautie ieņēmumi, ko apstiprinājis Regulators

conexus

2018. gada krātuves ieņēmumi, milj.EUR

Paldies par uzmanību!

